

ВІДГУК

офіційного опонента Калашнікова Андрія Валерійовича, доктора медичних наук, професора, завідувача відділу пошкоджень опорно-рухового апарату та проблем остеосинтезу ДУ «ІТО НАМНУ» на дисертаційну роботу Бариловича Миколи Миколайовича «Оптимізація хірургічного лікування переломів задньої стінки кульшової западини», поданої до захисту в спеціалізовану вчену раду ДФ 26.613.222 Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика, створеної на підставі рішення вченої ради Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика від 14.05.2025 (протокол №5) на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина»

1. Актуальність обраної теми дисертації

Переломи задньої стінки кульшової западини, за даними літератури, становлять від 6 до 23% усіх переломів ділянки таза. Навіть за умови своєчасного і якісного лікування результати залишаються незадовільними. Основною причиною цього є високий рівень інвалідизації, яка виникає внаслідок розвитку асептичного некрозу головки стегнової кістки або швидкопрогресуючого деформуючого артрозу. Тому актуальність обраної теми не викликає сумніву.

На сучасному етапі розвитку травматології та ортопедії результати хірургічного лікування переломів кульшової западини багато в чому залежать від правильної оцінки характеру перелому, вибору оптимального оперативного доступу, досконалого володіння хірургічною технікою і застосування сучасних засобів внутрішнього остеосинтезу.

Разом із тим, попри значну кількість наукових досліджень і клінічних спостережень, ряд важливих питань залишається до кінця не вивченим. До таких належать питання діагностики характеру перелому, вибору оптимального оперативного доступу залежно від варіанту пошкодження, застосування доступів, що дозволяють мінімізувати ризик ускладнень і поліпшити результати лікування. Зазначене зумовлює необхідність проведення досліджень, спрямованих на оптимізацію хірургічного лікування пацієнтів із переломами задньої стінки кульшової западини.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами і темами

Дисертація є фрагментом науково-дослідної роботи «Новітні алгоритми лікування ускладнень високоенергетичної травми опорно-рухового апарату», що виконувалась на кафедрі ортопедії і травматології НУОЗ України імені П.Л. Шупика (термін виконання: 2019-2023 рр., № державної реєстрації: 0119U101157).

3. Наукова новизна дослідження

Дисертантом виконано комплексне дослідження, що включає клініко-епідеміологічну, клініко-нозологічну та клініко-анатомічну характеристику пацієнтів із переломами задньої стінки кульшової западини. Уперше було верифіковано ризикстворюючі фактори виникнення ускладнень переломів задньої стінки кульшової западини. Уперше розроблено та верифіковано імовірнісну модель прогнозування післяопераційних ускладнень, що відображає значимість кожного з провідних факторів ризику їх розвитку. Модель має високу точність прогнозу ускладнень. На основі цього обґрунтовано і впроваджено ризик-орієнтовану тактику хірургічного лікування переломів задньої стінки кульшової западини, яка забезпечила зменшення частоти ускладнень.

4. Практичне значення отриманих результатів

Практичне значення дисертаційної роботи полягає в тому, що запропонована ризик-орієнтована тактика хірургічного лікування переломів задньої стінки кульшової западини дала змогу визначити фактори ризику ускладнень; здійснювати прогнозування ускладнень на підставі верифікованої імовірнісної моделі; застосовувати індивідуалізовану тактику хірургічного лікування з урахуванням передбачуваного рівня ризику ускладнень; зменшити частоту ускладнень в процесі лікування хворих.

5. Обсяг та структура дисертації

Дисертаційна робота викладена на 236 сторінках друкованого тексту. Побудована за класичним стилем і складається з анотації, вступу, огляду літератури, розділу «Матеріали та методи», 4-х розділів власних досліджень, висновків, практичних рекомендацій, списку використаних джерел, який складається з 220 посилань, з них 13 кирилицею та 207 латиницею. Роботу проілюстровано 34 рисунками та 68 таблицями.

6. Повнота викладення матеріалів в опублікованих працях

Матеріали дисертації висвітлені у 5 публікаціях, зокрема 3 статті, що індексуються Scopus, 2 роботи в збірниках та матеріалах з'їздів, конгресів,

симпозіумів та науково-практичних конференцій, з них 1 з міжнародною участю. Основні результати та положення дисертаційного дослідження були викладені й обговорені на науково-практичних конференціях як в Україні, так і закордоном: «Особливості хірургічного лікування переломів головки стегнової кістки, поєднаних із переломами задньої стінки кульшової западини» науково-практична конференція з міжнародною участю YOUNG SCIENCE 4.0, яка проходила в онлайн режимі 30 травня 2022 року; «Особливості реабілітаційних заходів після хірургічного лікування пацієнтів із переломами задньої стінки кульшової западини» науково-практична конференція з міжнародною участю YOUNG SCIENCE 5.0 (усна доповідь), яка відбулася 24 травня 2024 року в онлайн режимі; «Результати хірургічного лікування пацієнтів із переломами задньої стінки кульшової западини» XXVIII конгрес студентів та молодих учених «Майбутнє за наукою» (усна доповідь), яка відбулася 8-10 квітня 2024 року; «The results of treatment of acetabular combat injuries» 44th SICOT Orthopaedic World Congress, Belgrade, 2024 (співавторство, стендова доповідь); «Хірургічні принципи лікування переломів задньої стінки кульшової западини» Конгрес травми Ukraine 2024 який проходив 17-18 жовтня 2024 року у м. Києві (усна доповідь); «Assessment of factors that negatively affect the treatment outcome in patients with posterior acetabular wall fractures» 24th European congress of trauma and emergency surgery, м. Аахен, Німеччина, 13-15 квітня 2025 року (співавторство, стендова доповідь).

7. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій

Наукові положення, висновки та рекомендації, які викладені в роботі, отримані на достатньому фактичному матеріалі. Достовірність даних підтверджена, окрім достатнього обсягу спостережень, використанням надійних статистичних методів обробки та аналізу даних.

8. Дані про відсутність текстових запозичень та порушень академічної доброчесності (академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації).

Дисертаційна робота Барилевича Миколи Миколайовича є оригінальною науковою працею, при написанні якої було дотримано принципів академічної доброчесності. За результатами перевірки та аналізу матеріалів дисертації не було виявлено ознак академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації.

9. Впровадження результатів дослідження у практику

Результати дисертаційного дослідження впроваджені в роботу таких лікувальних закладів: КНП «Київська міська клінічна лікарня № 8», КНП «Київська міська клінічна лікарня № 6», ТОВ «Медичний центр Асклепій плюс».

10. Оцінка змісту дисертації

У вступі представлено загальну характеристику дисертаційної роботи, обґрунтовано актуальність обраної теми, висвітлено наукову новизну та практичне значення дослідження. Чітко сформульовано мету роботи, завдання якої повністю відповідають визначеній меті.

Перший розділ (*Огляд літератури. Оптимізація хірургічного лікування переломів задньої стінки кульшової западини: сучасний стан проблеми*) присвячений аналізу анатомічних особливостей та етіології переломів задньої стінки кульшової западини, сучасним підходам до діагностики та хірургічного лікування таких травм, а також ускладненням і віддаленим наслідкам після оперативного втручання.

Другий розділ (*Матеріали і методи дослідження*) містить опис основної та контрольної груп пацієнтів із переломами задньої стінки кульшової западини. Визначено параметри дослідження: вік, стать постраждалих, механізм травми, клініко-анатомічні характеристики ушкоджень, супутні травми (зокрема вивих і травми головки стегнової кістки), ускладнення, а також організаційні та технологічні аспекти медичної допомоги. У цьому розділі також подано методи оцінки типу ушкодження та ефективності лікування відповідно до цілей і завдань дослідження.

Третій розділ (*Клініко-епідеміологічна та клініко-нозологічна характеристика переломів задньої стінки кульшової западини*) присвячений вивченню клініко-епідеміологічних і нозологічних характеристик зазначених переломів, що є підґрунтям для формування клінічних маршрутів та протоколів надання допомоги постраждалим.

У **четвертому розділі** (*Аналіз результатів лікування пацієнтів із переломами задньої стінки кульшової западини*) розглянуто результати лікування хворих залежно від хірургічної тактики, термінів операції, обраної методики та частоти ускладнень. Виявлені чинники, що впливають на досягнення позитивних результатів. Доведено, що результат лікування залежить не лише від тяжкості ушкодження, а й від комплексного підходу до організаційних і технологічних аспектів медичної допомоги.

П'ятий розділ (*Ризик-орієнтований аналіз основних ускладнень переломів задньої стінки кульшової западини*) присвячений вивченню

асептичного некрозу головки стегнової кістки та деформуючого артрозу кульшового суглоба як основних ускладнень. Проведено деталізований аналіз їхніх причин: верифікованих, умовно-верифікованих і потенційних факторів ризику.

У шостому розділі (*Обґрунтування та формування ризик-орієнтованої протокольної схеми надання медичної допомоги*) запропоновано клінічні протоколи ведення пацієнтів із переломами задньої стінки кульшової западини з метою мінімізації ускладнень і покращення якості життя. Оцінено співвідношення між рівнем клінічного ризику та наявними чинниками ризику залежно від їхньої достовірності.

Висновки роботи чітко відповідають сформульованим завданням, мають теоретичну цінність і практичне значення, що підтверджено результатами проведеного дослідження.

11. Зауваження щодо оформлення та змісту дисертації, запитання до здобувача.

Дисертаційна робота написана грамотною українською мовою, виконана на достатній кількості спостережень з використанням сучасних методів статистичного аналізу. Робота методологічно побудована вірно, що дозволило достовірно оцінити результати отриманих даних та висновки проведеного дослідження. Разом з тим, в процесі рецензування виявлено поодинокі технічні помилки та стилістично невдалі вирази. Необхідно зазначити, що вказані недоліки суттєво не впливають на якість виконаної дисертаційної роботи і не применшують її наукову новизну та практичну значимість.

Разом з тим хотілося б отримати від дисертанта відповідь на декілька запитань:

1. У яких випадках виконували ревізію сідничного нерву під час металоостеосинтезу перелому задньої стінки кульшової западини?

2. Які критерії оцінки ефективності хірургічного лікування пацієнтів із переломами задньої стінки кульшової западини найбільш повно відображають успішність лікувального процесу?

12. Відповідність дисертації встановленим вимогам.

Представлена дисертаційна робота Бариловича Миколи Миколайовича на тему: «Оптимізація хірургічного лікування переломів задньої стінки кульшової западини» є завершеним науковим дослідженням, яке дозволило знизити відсоток інвалідизації постраждалих з переломами задньої стінки кульшової западини.

За актуальністю обраної теми дослідження, поставленими завданнями,

обсягом проаналізованого матеріалу та достовірністю висновків дисертаційна робота відповідає всім вимогам до оформлення дисертаційних робіт, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України №40 від 12 січня 2017 року та положенню Постанови Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», а її автор Барілович Микола Миколайович заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина».

Офіційний опонент

завідувач відділу пошкоджень

опорно-рухового

апарату та проблем остеосинтезу

ДУ «ІТО НАМНУ»

д.мед.н., професор

Калашніков

Калашніков А.В.

Рішення зав. від.
засвідчую:

проф. Калашніков А.В.
к. [signature]